

ing te be-
schafte dan
erkezingen
om indivi-
duaal uit te
reg voor tal
s nu kwa-
men gemeen-
dies de ge-
oor onware
voor hunne
in met den
kerkraad
ing te for-
te volstaan,
tot welke
ante aanlei-
het is, dat
e gewoonte

deze zaak
kizing ach-
kunnen nu
meente be-
ant worden
ement voor
leg met de
men liefst
aan op een
te saam, en
nstand een

lijk geweest
antwoorden
uitdrukking:
ssching der

op, dat door
den kinder-
et algemeen.
dergeboorte
later te be-

it ons droops-
gebruikt
van betuigen
gold niet de
maar alleen

hij toe, dat
nleiding tot

waar van de
toegeven, dat
drukking tot

als in één
te niet de af-
op onderstelt
Deze nauwe
stand gegene-
den gewekt,
kking „onder-

nde ontken-
arakter. De
tegenover
nauw van
fontkenning,
ken, die hier

sluit, uit be-
telijk en gra-
zeel rijker
tot ons komt,
it, indien wij
hadden toe-
zing zal zeker
den het feit,
ijk is, en die
ding zich ge-
is zoo uitdijf,
seggenswijze

ntwoord het

fankbaar en

elsol.

og van plan
wet om de
om het zoo-
ten onzent
g dit stelsel

daarom een
taal Corre-
even van de
el rust, de
wordt toe-
stet dusverre

n dienst te
te nemen:

vernieuwing
d. Het vierde
zijn gouden
veien wordt
mends heeft,
een goed deel
de het mij niet
te zelfen en
naken heb-
te leen van
te stellen
e buiten den
en ons blad
ven.

zelf niet, dat
wij blijven
te taak achten
en de kerk
lijken versta-
n, lijk van de
n uitweg ge-
felfder stelsel

ij deze twee
den individua

en de decentralisatie. Mr. E. Münsterberg, die
ter gelegenheid van het gouden feest een be-
schrijving van het Elberfelder stelsel gaf (ver-
trald in no. 113 van het Tijdschrift voor
Armenzorg en Kinderbescherming), vertolkt deze
beginselen door: Hulp van Mensch tot Mensch.
Het Elberfelder stelsel gaat dus uit van de
gedachte, dat de helpende den behoeftige per-
soonlijk moet tegemoet treden, in zijn omstan-
digheden doordringen, en geheel in overeen-
stemming met die omstandigheden zijn hulp
toepassen. Dit kan alleen door persoonlijk be-
zoek, en door een onderzoek in te stellen naar
de omstandigheden waarin de behoeftige ver-
keert, naar de familiebetrekkingen enz. De heer
Münsterberg erkent in bovengenoemd opstel,
dat dit beginsel van „de hulp van mensch tot
mensch" het eerst en het duidelijkst is waar te
nemen bij de oude Christelijke gemeenten. Dan
betoogt hij hoe dit beginsel in de Middeleeuwen
te loor ging en eigenlijk pas weer door de Her-
vorming op den voorgrond is gebracht. Ook
geeft hij de eere aan de Gereformeerden, dat
bij hen de grondslagen der oude diakonie zijn
behouden en vooral aan den Beneden Rijn en
in Nederland vast burgerrecht hebben verkregen.
Op dezen grondslag wil het Elberfelder stelsel
individuele behandeling. Het gedeelte der stad,
dat in de termen valt voor armenzorg, wordt
in wijken ingedeeld, waar een aantal assistenten
of bezoekers moeten werkzaam zijn. Deze
assistent moet 2 tot 4 gezinnen voor zijn reke-
ning krijgen. Geregeld moet hij op die gezinnen
toezicht oefenen. Sommige zeer grote steden,
waar het stelsel is ingevoerd, hebben meer dan
4 gezinnen voor één assistent. Zoo Breisau 6,
Stettin 8, Königsberg 12. Ook wordt er reke-
ning mee gehouden, dat bv. een rentenier meer
bezoeken kan afleggen dan een man van
zak. Minstens eens in de 14 dagen moet
de assistent zijne bezoeken afleggen. De bedoe-
ling van het bezoek is om aan verkeerde onder-
steuning paal en perk te zetten, onvoldoende onder-
steuning te doen vermeerdere, te zorgen voor
plaatsing in gestichten indien dit noodig is enz.
Bovendien letten op schoolbezoek, gedrag en
wat dies meer zij. Dus vrij zijn van den
arme en tevens diens spion.

De uitsluiting der toegesegde ondersteuning
moet bepaald door den bezoeker zelf gedaan
worden, hetzij hij daarvoor zelf naar den arme
gaat, hetzij hij dien bij zich aan huis laat komen.
Elke ondersteuning moet op elke vergadering
opnieuw toegestaan worden. Het bedrag der
ondersteuning wordt in Elberfeld geregeld naar
het roegenaamde tarief systeem, gegrond op het
bestaansminimum. Het kleinste bedrag wordt
berekend waarvoor de armen hunne kosten voor
het allereenvoudigste levensonderhoud kunnen
dekken. De regeling bepaalt, dat het volgens
het tarief berekend bedrag niet moet, doch
slechts mag verstrekt worden.

Om de individuele behandeling mogelijk te
maken en toch goede controle te oefenen, wordt
de stad verdeeld in districten en de districten
weer in wijken. Aan het hoofd van elk district
staat een voorzitter, onder wiens presidium de
bezoekers op de districtsvergadering samen
komen. Ieder bezoeker krijgt een wijk. De arme,
die ondersteuning begeert, moet bij dien be-
zoeker zich aanmelden. In sommige steden heeft
men alleen districten, terwijl de voorzitter dan
zelfstandig de gevallen onder de bezoekers ver-
deelt.

De decentralisatie werkt bij dit systeem zóó,
dat zeer velen aan het werk der armenverzorging
deelnemen, en zelfstandige colleges vormen, die
niet alleen onderzoeken, maar ook zelfstandig
beslissen bij de toepassing der hulp. In Elberfeld
en in de Rijnprovincies, en ook elders, is
men er in geslaagd menschen uit alle standen
der maatschappij voor dit werk te krijgen. Het
volgende lijstje doet over vier steden zien, hoe-
veel bezoekers er werkten en uit welke klasse
der maatschappij zij zijn.

	Hamburg.	Breslau.	Leipzig.	Frankfurt a.M.
Aantal inwoners.	705,738	422,738	455,089	288,489
Totaal aantal be- zoekers.	1561	1442	975	631
Geestelijken en onderwijzend personeel.	128	194	149	78
Artsen en apo- thekers.	20	47	39	14
Logementhouders Ambtenaren (par- ticuliere en ste- delijke).	114	104	79	22
Kooplieden (ook handelsbedien- den).	213	263	312	248
Ambachtlieden en industrieele Huis en grondbe- sitters, rente- niers.	632	575	327	247
	60	134	47	43

In sommige steden worden ook bezoekers
aangewezen, die gezinnen bezoeken hijzonder
geacht, om door vrouwen behandeld te worden
biv. alleen staande vrouwen, gezinnen met veel
kinderen enz. Zoo bijv. te Keulen, Düsseldorf,
Frankfurt a. M.

Bij het voortaan van decentralisatie, gaat het
Elberfelder systeem er van uit, dat elke decen-
tralisatie moet volmaakt worden. Daarom moet
er een centraal bestuur zijn dat algemeene lei-
ding geeft, controle oeffent enz.

Wat de resultaten van het stelsel betreft is
het een feit, dat waar het minder doelmatige
en geschikte systemen verving, de kosten veel
minder zijn geworden. Dit is het gevolg van
het grondige onderzoek, waaruit dikwijls blijkt,
dat onderscheiden behoeftigen, die eigen-
lijk geen aanspraak op armenverzorging mogen
maken. Aan den anderen kant worden door
het individueel behandelen veel ellende en
armoede openbaar, waardoor nieuwe uitgaven
noodig worden. Maar toch gaat de totaal uit-
gaaf achteruit, omdat de ondersteuning overeen-
komt met den werkelijken toestand der armoede.
Heerscht er welvaart, dan zijn er weinig gezin-
nen die ondersteuning behoeven, terwijl dit
aantal groeit bij werkloosheid.

Wij laten hier een overzicht van een paar
Duitsche steden volgen, waaruit duidelijk de
waarheid van dit beweren blijkt.

Het jaarverslag van Elberfeld geeft een dui-
delijk overzicht van dit verschijnsel: in een
tabel worden de uitgaven sedert de herziening
van het armenwet in 1853 tot op heden opge-
geven en in verhouding tot het aantal inwoners
gebracht. In een aanhangsel worden de verschil-
lende oorzaken van af- en toename der uitgaven
meegedeeld, zoals oorlog, gebrek aan werk,
enz. Uit deze cijfers leert men duidelijk de

gevolgen van het systeem kennen. De bedelarij,
waarover steen en been geklond werd, verdween
als bij tooverslag, en niettegenstaande grotere
ondersteuning, werden de kosten der armen
zorg minder; in 1852 bedroegen zij nog 178,000
Mk., terwijl zij in 1853 tot 90,000 M. geredu-
ceerd werden. Het eerste cijfer werd bereikt,
toen de ondersteuning aanmerkelijk verhoogd
weiden en de bevolking meer dan verdubbeld
was. De uitgave der armenzorg zijn per hoofd
van de bevolking tot 1876, toen zij 1 M. 15
bedroegen, geringer dan van 1853—75, en blijven
gedurende de volgende jaren doorgaans ook be-
needen de raming van drie jaren.

In Mainz is de uitkomst als volgt:

Jaar.	Bevolking.	Uitgaven. Mk.	Per be- doelde. Mk.	Per in- woner. Mk.	Verhouding tusschen geestelijken en onderwijzen- den.
1853	134,9	1,862	83.74	1.70	2.05
1854	138,1	1,396	79.60	1.57	2.08
1855	140,6	1,196	72.45	1.51	2.08
1856	142,8	1,188	70.33	1.50	2.08
1857	146,6	1,066	68.44	1.47	2.08

Het meest sprekend bewijs voor de goede
werking der individuele behandeling is eindelijk
nog de Hamburger armenzorg. Het voorbeeld
is daarom van zoo overwegend belang, omdat
bij een bevolking van plm. 1/4 miljoen inwoners
veel meer ontwikkelingen voortkomen dan bij
alle mogelijke andere armenbesturen, behalve in
Berlijn. De herziene armenregeling heeft dit jaar
haar 10 jarig bestaan herdacht, en heeft daarom
het reeds vroeger vermeld verslag uitgegeven,
dat behalve eehge inlichtingen een reeks van zeer
belangwekkende tabellen geeft.

Een ervan geeft den staat aan van het aantal
armbezoekers vóór en na 1853, waardoor men
met de andere opgaven tot de volgende interes-
sante resultaten komt:

Jaar.	Aantal inwoners.	Aantal armen- districten.	Aantal armen- afdeelingen.	Tot ieder district hooren gemid- deld armen afd.	Aantal bezoekers.	Voor elken be- zoeker armen- afdeelingen.	afdeeling.	Op 100 in- woners armen.	bevolking.	Uitgaven voor Ondersteuning in Goederen.	Per Persoon in de afdeeling.
1853	470,744	53	6435	121	291	220	1.51	3.20	10,731,08	155	
1854	480,855	70	8632	113	440	240	1.55	3.20	10,731,08	191	
1855	488,071	90	9178	102	535	260	1.53	3.27	10,731,08	204	
1856	493,535	104	9177	88	1,435	261	1.44	3.05	18,761,73	206	
1857	498,000	108	9290	80	1,569	519	1.41	2.96	19,285,82	209	
1858	500,000	108	8851	83	1,681	517	1.32	2.66	18,662,56	213	
1859	500,000	108	9006	84	1,653	518	1.25	2.54	18,591,58	210	
1860	500,000	108									
1861	500,000	108									
1862	500,000	108									
1863	500,000	108									
1864	500,000	108									
1865	500,000	108									
1866	500,000	108									
1867	500,000	108									
1868	500,000	108									
1869	500,000	108									
1870	500,000	108									
1871	500,000	108									
1872	500,000	108									
1873	500,000	108									
1874	500,000	108									
1875	500,000	108									
1876	500,000	108									
1877	500,000	108									
1878	500,000	108									
1879	500,000	108									
1880	500,000	108									
1881	500,000	108									
1882	500,000	108									
1883	500,000	108									
1884	500,000	108									
1885	500,000	108									
1886	500,000	108									
1887	500,000	108									
1888	500,000	108									
1889	500,000	108									
1890	500,000	108									
1891	500,000	108									
1892	500,000	108									
1893	500,000	108									
1894	500,000	108									
1895	500,000	108									
1896	500,000	108									
1897	500,000	108									
1898	500,000	108									
1899	500,000	108									
1900	500,000	108									
1901	500,000	108									
1902	500,000	108									
1903	500,000	108									
1904	500,000	108									
1905	500,000	108									
1906	500,000	108									
1907	500,000	108									
1908	500,000	108									
1909	500,000	108									
1910	500,000	108									
1911	500,000	108									
1912	500,000	108									
1913	500,000	108									
1914	500,000	108									
1915	500,000	108									
1916	500,000	108									
1917	500,000	108									
1918	500,000	108									
1919	500,000	108									
1920	500,000	108									
1921	500,000	108									
1922	500,000	108									
1923	500,000	108									
1924	500,000	108									
1925	500,000	108									
1926	500,000	108									
1927	500,000	108									
1928	500,000	108									
1929	500,000	108									
1930	500,000	108									
1931	500,000	108									
1932	500,000	108									
1933	500,000	108									
1934	500,000	108									
1935	500,000	108									
1936	500,000	108									
1937	500,000	108									
1938	500,000	108									
1939	500,000	108									
1940	500,000	108									
1941	500,000	108									
1942	500,000	108									
1943	500,000	108									
1944	500,000	108									
1945	500,000	108									
1946	500,000	108									
1947	500,000	108									
1948	500,000	108									
1949	500,000	108									
1950	500,000	108									
1951	500,000	108									
1952	500,000	108									
1953	500,000	108									
1954	500,000	108									
1955	500,000	108									
1956	500,000	108									
1957	500,000	108									
1958	500,000	108									
1959	500,000	108									
1960	500,000	108									
1961	500,000	108									
1962	500,000	108									
1963	500,000	108									
1964	500,000	108									
1965	500,000	108									
1966	500,000	108									
1967	500,000	108									
1968	500,000	108									
1969	500,000	108									
1970	500,000	108									
1971	500,000	108									
1972	500,000	108									
1973	500,000	108									
1974	500,000	108									
1975	500,000	108									
1976	500,000	108									
1977	500,000	108									
1978	500,000	108									
1979	500,000	108									
1980	500,000	108									
1981	500,000	108									
1982	500,000	108									
1983	500,000	108									
1984	500,000	108									
1985	500,000	108									
1986	500,000	108									
1987	500,000	108									
1988	500,000	108									
1989	500,000	108									
1990	500,000	108									
1991	500,000	108									
1992	500,000	108									
1993	500,000	108									
1994	500,000	108									
1995	500,000	108									
1996	500,000	108									
1997	500,000	108									
1998	500,000	108									
1999	500,000	108									
2000	500,000	108									
2001	500,000	108									
2002	500,000	108									
2003	500,000	108									
2004	500,000	108									
2005	500,000	108									
2006	500,000	108									
2007	500,000	108									
2008	500,000	108									
2009	500,000	108									
2010	500,000	108									
2011	500,000	108									
2012	500,000	108									
2013	500,000	108									
2014	500,000	108									
2015	500,000	108									
2016	500,000	108									
2017	500,000	108									
2018	500,000	108									
2019	500,000	108									
2020	500,000	108									
2021	500,000	108									
2022	500,000	108									
2023	500,000	108									
2024	500,000	108									
2025	500,000	108									